Vaccin OK, minister afgekeurd

Posted on 5 december 2020 by Eduard Bomhoff

De SP – al sinds Agnes Kant vaak raak over de zorg – had de beste analyse in het Kamerdebat van afgelopen woensdag. De heer Hijink (SP): 'De tweet van de minister [om vanaf 4 januari te vaccineren] is nog niet afgekoeld of wij krijgen alweer de eerste reacties vanuit de GGD en van huisartsen die zeggen: welk plan? welke strategie? Huisartsen zeggen: wij zien voor ons geen rol weggelegd. De GGD zegt: ons is eigenlijk nog niks gevraagd. Het is een patroon aan het worden bij deze minister dat hij dingen via Twitter, via persberichten de wereld in slingert, waarna wij vervolgens van de mensen die daadwerkelijk het werk moeten doen te horen krijgen dat er eigenlijk nog niks geregeld is.'

Minister De Jonge raadpleegt zijn agenda, noteert dat 2 en 3 januari in het weekend vallen en tweet per omgaand dat maandag 4 januari dus de grote dag wordt. Je kunt je het verdriet voorstellen van mevrouw Omtzigt die door een computerfout bij de verkiezing van de nieuwe CDA-lijsttrekker op De Jonge had gestemd in plaats van op haar eigen man.

Horeca in opstand

De Jonge krijgt nu te maken met een dreigende opstand in de horeca, waar de ondernemers in 60 steden – 'wij worden kapot gemaakt' – open willen gaan in januari, desnoods zonder zijn toestemming. Dat laat zien hoe belangrijk het is dat ministers gezag hebben en dat wordt niet verdiend met tweets maar met zorgvuldig en ijverig werken.

En dan heeft minister De Jonge nog de handicap – in tegenstelling tot meester-twitteraar – Donald Trump, dat hij van top tot schoen een representant is van de elite uit de Randstad. Trump bedankte in 2016 de 'poorly educated' voor hun steun, en sprak geloofwaardig over 'our miners' en 'our veterans'. Trump kon dat. De Jonge heeft weinig van zulke aanhangers.

In Nederland is de politieke kloof even diep als in Amerika: de helft van de kiezers van de PVV is laag opgeleid maar de partijen van de grachtengordel hebben een aanhang die voor 46 procent bestaat uit hoogopgeleiden. Advocaten, bankiers, hoogleraren en ambtenaren zijn veiliger in hun baan, hebben meer kans om vanuit

huis te werken, en kunnen dus ook makkelijker hun kinderen helpen dan de meeste landgenoten met een lagere opleiding. 'Noblesse oblige' bij de hoogopgeleide regenten is dan onmisbaar voor een consensus over pijnlijk covid-19 beleid.

Respect en vertrouwen verdient een zorg-minister in dit covid-jaar niet doordat hij het verloop van de ziekte kan voorspellen. Niemand kan dat. De minister moet managen, dat betekent duidelijke doelen stellen, goede mensen bevoegdheden geven, en zonodig afrekenen en managers vervangen wanneer ze hebben gefaald.

Zorg is lastig managen

In hun nieuwe boek over vertrouwen in de overheid schrijven Paul Collier en John Kay dat managen van de zorgsector nog veel moeilijker is dan het managen in de private sector. Het assortiment van Heineken is een fractie van het aanbod aan behandelingen in een ziekenhuis, en toch was het uitzonderlijke talent van Freddie Heineken nodig om van een Amsterdamse brouwer een wereldmerk te maken.

De overheid heeft geen managers van het niveau van Freddie Heineken of Appie Heijn, managers die uitstaken boven hun moordende concurrentie. Des te belangrijker voor al die overheidsmanagers in de zorg (en bij de belastingdienst!) die het talent van Heineken en Heijn missen om ten minste eerlijk, doortastend en resultaatgericht te werken.

Niet streng tegen zijn ambtenaren

Minister De Jonge is sinds zijn aantreden consequent harder tegen ondernemers in horeca of transport dan tegen zijn eigen ambtenaren, het RIVM, en de GGD's. De hogere kaste moet in het ergste geval terugkomen voor 'nader overleg'; ondernemers in midden- en kleinbedrijf en hun medewerkers gaan gewoon failliet.

Ga het zelf na: Hugo de Jonge is nu bijna negen maanden verantwoordelijk voor covid-19. Hoeveel hoogopgeleiden bij zijn ministerie, het RIVM en de GGD zijn in die negen maanden vervangen of overgeplaatst? Waarom is niet ingegrepen bij het RIVM toen de top van dat overheidsorgaan een achterhaald standpunt over mondkapjes bleef uitdragen, ook nadat door het kabinet anders was beslist?

Waarom niet personeel vervangen bij de GGD's waar het contactonderzoek nooit behoorlijk van de grond kwam, zelfs niet in de zomermaanden toen dat met lagere

aantallen besmettingen goed mogelijk was geweest? Waarom nooit hard ingegrepen op Schiphol?

Op Schiphol ontbrak controle

Er is geen betere verklaring voor het feit dat Nederland vier keer zo veel doden heeft als Denemarken, dan dat in Kopenhagen in maart de grenzen grondig zijn gesloten terwijl op Schiphol reizigers verbaasd waren over het ontbreken van elke controle. Tienduizenden besmettingen zijn zo onnodig het land binnen gekomen

Pieter Omtzigt (concurrent van De Jonge in het CDA) zei vorige week in de Cleveringa-lezing in Leiden: 'Instituties falen wanneer zij hun eigen, fundamentele waarden opofferen aan de lieve vrede.' Zo is het helaas tussen minister De Jonge, het RIVM, de GGD's en de veiligheidsrisico's: de vrede lijkt onverstoord, geen enkele adviseur of manager bij de overheid is opzij gezet en vervangen, maar er zijn in de negen maanden van De Jonge dertienduizend mensen overleden.